บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาเทศบาลตัวอย่างแบบบูรณาการ : กรณีศึกษานครบาลเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2547 – 2551 ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่บูรณาการแนวคิดการพัฒนา 5 มิติคือ มิติแรกคือการพัฒนาการรับรู้และสำนึกทางประวัติศาสตร์ของชาวเพชรบูรณ์ มิติที่สองได้แก่ การสืบค้นและจัดทำระบบเครือข่ายภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น มิติที่สามได้แก่มิติการเมืองการปกครองและธรรมาภิบาล มิติที่สี่ได้แก่มิติสุขภาพอนามัยองค์รวม และมิติที่ห้าได้แก่ มิติการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาเทศบาลเมืองแบบ E – Government

จากการดำเนินการวิจัยในรอบปีที่ผ่านมา เทศบาลเพชรบูรณ์ได้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลักซึ่งริเริ่มการพัฒนาระบบการสื่อสารสาธารณะและจัดเตรียมพื้นที่สาธารณะให้แก่ชาวชุมชนเมือง มีการสืบค้นข้อมูลทั้ง 5 มิติอย่างกว้างขวาง ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมทั้งสัมมนาเชิงวิชาการ นิทรรศการ การประกวดภาพวาด การสำรวจความพึงพอใจต่อระบบบริหารและบริการของเทศบาล การรณรงค์และการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ตลอดจนการฝึกอบรมด้านการวางแผนและการบริหารจัดการเทศบาลตลอดทั้งปี
สำหรับสรุปผลการวิจัยทั้ง 5 มิติมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

การพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในมิติทางประวัติศาสตร์
เพชรบูรณ์ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

การเปลี่ยนแปลงทางด้านการบริหารจัดการในส่วนท้องถิ่นที่สำคัญหน้าคือ ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 การจัดตั้งสภาจังหวัดในปีพ.ศ.2478และสภาเทศบาลขึ้นในปีพ.ศ.2479 และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลให้กลุ่มคนในจังหวัดเพชรบูรณ์ได้มีโอกาสที่ดีขึ้นเพื่อแสดงออกถึงการรับรู้ ถกเถียงและอภิปรายถึงแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนอย่างกว้างขวาง จากรายงานวิเคราะห์ผลการประชุมสภาจังหวัดสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของการรับรู้และการแสดงออกถึงพลังของปัญญาชนในท้องถิ่นในการร่วมการกันวางแผนและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น แม้ว่าในกลุ่มข้าราชการท้องถิ่นในขณะนั้นจะมีแนวความคิดการพัฒนาที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ มุ่งเน้นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้า และการผลิตสินค้าซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาด และพยายามเชื่อมต่อแหล่งผลิตกับเส้นทางรถไฟตามแบบอย่างการพัฒนาในยุคมณฑลเทศาภิบาล เพื่อนำความเจริญและผลประโยชน์มาให้แก่รัฐในรูปภาษี

แต่แนวทางการพัฒนาภายใต้กรอบการพัฒนาในอดีต ที่เน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มปัญญาชนท้องถิ่นตั้งแต่ระยะแรกได้เสนอแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสู่ความทันสมัย โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมสาธารณูปการเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน และเพื่อเชื่อมต่อระหว่างชุมชนเข้ากับระบบสาธารณูปโภคที่มีอยู่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นพบว่า การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การบำรุงพืชพันธุ์ การแสวงหาและผลิตสินค้าประเภทใหม่ๆ โดยเริ่มจากการแข่งขันภายในท้องถิ่นก่อนจนเป็นที่ยอมรับ แล้วจึงพัฒนาเป็นสินค้าส่งออกภายหลัง เป็นนโยบายที่สำคัญของเพชรบูรณ์ นอกจากนี้ การพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เกิดการหมุนเวียนผ่านกลไกของตลาด อันได้แก่การผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยนและการกระจายสินค้า ก็เป็นการวางรากฐานระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลถึงทิศทางและอัตราการเติบโตของระบบเศรษฐกิจของเพชรบูรณ์จนถึงปัจจุบัน

ด้านการพัฒนาพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เช่น ตลาดและห้องแถวเพื่อการพัฒนาการค้า การพัฒนาอาคารโรงเรียนประชาบาลและโรงเรียนประจำจังหวัด ก็ได้มีการดำเนินการ และกลายเป็นรากฐานในการพัฒนาคนที่สำคัญต่อมา ซึ่งปัญญาชนท้องถิ่นของเพชรบูรณ์ ได้กลายเป็นกลไกและผู้แสดงทางสังคมที่สำคัญ ซึ่งมีบทบาทสูงในการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคต

ด้านการเรียกร้องสิทธิภายใต้การแสดงออกถึงการรู้จักและเข้าใจตนเองของชนชั้นนำท้องถิ่นในเพชรบูรณ์ ได้นำมาสู่การเรียกร้องสิทธิของความเป็นมนุษย์ในฐานะที่เท่าเทียมกันระหว่างประชาชนกับข้าราชการ ดังปรากฏในกระทู้เรียกร้องสิทธิ์ที่ไม่ต้องนั่งพับเพียบกับพื้นเมื่อไปติดต่อในหน่วยงาน ของรัฐ

จากแนวความคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงรากฐานที่สำคัญของสำนึกของความมนุษย์ อันเป็นพลังที่สำคัญและเป็นรากฐานของจุดเริ่มต้นในการเกิดประชาธิปไตยและการบริหารจัดการท้องถิ่นได้ด้วยตนเองในอนาคต นำมาสู่การพัฒนาการท้องถิ่นภายใต้การนำของเทศบาลในระยะต่อมาที่เน้นการสร้าง "เทศพาณิชย์" เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจอันนำมาสู่การพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆต่อไป

เพชรบูรณ์ในยุคนครบาล พ.ศ.2486 – 2487

การเปลี่ยนแปลงในประวัติศาสตร์เพชรบูรณ์ที่สำคัญในช่วงนี้คือ การจัดตั้งนครบาลเพชรบูรณ์โดยมีจุดเริ่มมาจากการการดำเนินงานตามแผนการยุทธศาสตร์ของจอมพล ป. พิบูลสงครามในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2ที่จะย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่เพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัย 2 ประการ

ปัจจัยภายนอก มีสาเหตุจากการที่ประเทศไทยเข้าร่วมกับญี่ปุ่นและประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร ทำให้กรุงเทพฯถูกทิ้งระเบิดอย่างหนัก จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงมีแนวคิดที่จะอพยพประชาชนในกรุงเทพฯ ไปยังสถานที่ใหม่ที่ปลอดภัยจากการทิ้งระเบิดจากฝ่ายสัมพันธมิตร แต่เมื่อญี่ปุ่นมีท่าทีว่าจะแพ้สงคราม ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงครามมีแนวคิดที่จะใช้เพชรบูรณ์เป็นที่ตั้งฐานทัพเพื่อใช้ในการต่อสู้กับญี่ปุ่นและสร้างสัมพันธ์กับฝ่ายสัมพันธมิตร และหากในกรณีที่ประเทศไทยต้องตกเป็นประเทศผู้แพ้สงครามเพชรบูรณ์พร้อมเป็นฐานทัพที่เอาไว้ต่อสู้กับฝ่ายสัมพันธมิตร

ปัจจัยภายใน เกิดจากความพยายามในการสร้างความเป็นไทยและไทยอารยะแห่งเอเชียบนพื้นฐานของอารยธรรมสุโขทัยที่พัฒนามาจากแนวความคิดชาตินิยม ส่งผลให้เมื่อจอมพล ป. พิบูลสงครามย้ายมาตั้งเมืองหลวง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นการสร้างจุดเริ่มต้นใหม่ของประวัติศาสตร์ชาติไทย เนื่องจากเพชรบูรณ์เป็นนครของพ่อขุนผาเมือง ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ชาติไทยได้รับเอกราช จนสามารถสถาปนาชาติไทยอันมีสุโขทัยเป็นราชธานีได้สำเร็จ

จากปัจจัยทั้ง 2 ประการข้างต้น ทำให้การพัฒนาเมืองเพชรบูรณ์ในรูปของเทศบาลซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ. 2475 เปลี่ยนมาเป็นการพัฒนาภายใต้การดำเนินงานของนครบาลเพชรบูรณ์ ซึ่งได้ส่งผลต่อการรับรู้ของคนเพชรบูรณ์ที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. การรับรู้เรื่องนโยบายของรัฐ

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการดำเนินนโยบายของรัฐที่ยังคงอยู่ในความทรงจำของคนเพชรบูรณ์ คือ เรื่องของการดำเนินนโยบายทางวัฒนธรรม โดยจอมพล ป. พิบูลสงครามได้พยายามปรับเปลี่ยนให้นครบาลเพชรบูรณ์มีวัฒนธรรมแบบใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจรัฐใหม่ที่เกิดขึ้นจากรัฐบาลของสามัญชน ด้วยการสร้างภาพให้จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นผู้นำประเทศที่ทุกคนต้องยกย่องและเชื่อฟัง และชักชวนให้ประดับและเคารพรูปของจอมพล ป. พิบูลสงคราม พร้อมกันนั้นจอมพล ป. พิบูลสงครามยังได้ให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้คนให้เป็นแบบวัฒนธรรมตะวันตก เช่น รูปแบบการแต่งกาย อุปนิสัยในการรับประทานอาหาร ความขยันขันแข็งในการทำงาน เป็นต้น

หากท่ามกลางความเป็นอารยะตามแบบวัฒนธรรมตะวันตก จอมพล ป. พิบูลสงครามได้พยายามสร้างเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยที่เป็นของประชาชนไทย และไม่เลียนแบบตะวันตก เช่น การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดวัฒนธรรมทางศิลปกรรมเกี่ยวกับการแสดงละครพุทธศักราช 2485 ซึ่งส่งผลให้การแสดงพื้นบ้านที่ไม่ได้ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกาไม่อนุญาตให้ทำการแสดง ทำให้เกิดความสบสนในประเพณีและวิถีชีวิตที่เคยปฏิบัติมาในอดีต แต่ในขณะเดียวกัน ได้มีการละเล่นบางอย่างของท้องถิ่นถูกพัฒนาขึ้นมา เช่น การพัฒนารำโทนให้กลายเป็นรำวงมาตรฐานนั้น ก็ได้นำไปสู่ความชื่นชอบและกลายเป็นส่วนหนึ่งของการละเล่นทั่วไปของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในเวลาต่อมา

นอกจากนี้ เพื่อสร้างความเป็นไทยให้เกิดขึ้นเต็มที่ จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงพยายามตอกย้ำให้วัฒนธรรมจีนเป็นตัวแทนของชาวต่างด้าว เป็นผลให้เกิดนโยบายต่อต้านชาวจีน โดยเฉพาะในผลกระทบที่เกิดกับชาวจีนในเมืองเพชรบูรณ์ คือนโยบายการโยกย้ายคนต่างด้าวออกจากภาเหนือส่งผลให้เกิดการอพยพของชาวจีนเข้ามาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ขณะเดียวกันนโยบายหลอมกลืนจีนให้กลายเป็นไทยด้วยการออกพระราชบัญญัติการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินของชาวต่างด้าว พ.ศ.2486 โดยมีเป้าหมายห้ามคนจีนถือครองที่ดินในประเทศไทย ทำให้ชาวจีนในเมืองเพชรบูรณ์ยื่นคำร้องขอเปลี่ยนสัญชาติจากจีนเป็นไทยมากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2. การรับรู้เกี่ยวกับคนกลุ่มใหม่ที่เข้ามาในเพชรบูรณ์ในสมัยนครบาล

จากนโยบายนครบาลเพชรบูรณ์ ทำให้มีการเข้ามาของคนกลุ่มใหม่ซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์กับคนท้องถิ่น และยังอยู่ในการรับรู้ของกลุ่มคนร่วมสมัย โดยกลุ่มคนที่เข้ามาใหม่แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

ข้าราชการและแรงเกณฑ์ คนกลุ่มนี้เข้ามาพร้อมๆกับนโยบายการสร้างเพชรบูรณ์เป็นเมืองหลวงใหม่ หาก แต่ความทรงจำของคนเพชรบูรณ์ร่วมสมัยที่มีต่อคนกลุ่มนี้กลับแตกต่างกัน คือ การปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มข้าราชการ โดยเฉพาะนักเรียนนายร้อยป่าแดงนั้น มีแต่ความสุขและสนุกสนาน ขณะที่การรับรู้ต่อแรงงานเกณฑ์กลับมีแต่ความยากลำบาก อดอยาก น่าสงสาร

ทหารญี่ปุ่น การรับรู้เกี่ยวกับทหารญี่ปุ่นของคนเพชรบูรณ์ร่วมสมัย เป็นการปฏิสัมพันธ์ในเรื่องของการติดต่อซื้อขายอาหารการจัดเสบียง และกิจวัตรประจำวันของทหารญี่ปุ่นในนครบาลเพชรบูรณ์ อาทิ การเดินทางมาอาบน้ำที่ริมแม่น้ำป่าสัก

3. การรับรู้ต่อผลกระทบจากแผนสร้างนครบาลเพชรบูรณ์

การพัฒนาเมืองเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองหลวงทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ทำให้รัฐบาลพยายามพัฒนาเมืองเพชรบูรณ์ให้กลายเป็นเมืองที่เจริญ มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ดีอย่างเร่งด่วน เพื่อให้พร้อมที่จะรองรับผู้คนที่จะเข้ามาอยู่อาศัยในเพชรบูรณ์ แต่ถึงกระนั้นการดำเนินนโยบายดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคนเพชรบูรณ์ คือ

การย้ายหน่วยงานสำคัญต่าง ๆ มาอยู่เพชรบูรณ์ ได้ทำให้คนเพชรบูรณ์รับรู้ถึงการกลายเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานราชการต่างๆ ทำให้บุคคลต่างๆเตรียมตัวย้ายมาเรียนหรือทำงานที่เพชรบูรณ์

การเวนคืนที่ดิน ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ตามประกาศกฎอัยการศึกเวนคืนที่ดินตามพระราชบัญญัติเวณคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2487 ทำให้ประชาชนเพชรบูรณ์ถูกเวนคืนที่ดินเพื่อนำมาสร้างหน่วยงานราชการ แต่เมื่อนครบาลเพชรบูรณ์ถูกยกเลิก ที่ดินเหล่านั้นไม่ได้กลับสู่มือเจ้าของเดิม แต่ตกอยู่ในมือของพ่อค้านายทุน

ความเจริญที่เข้ามา สาธารณูปโภค สาธารณูปการที่สำคัญ ภาพความทรงจำเกี่ยวกับการรับรู้ถึงเรื่องราวของนครบาลเพชรบูรณ์จากคำบอกเล่าของคนเพชรบูรณ์หลายคน ได้ฉายภาพถึงความทันสมัยและความเจริญที่เกิดขึ้น เช่น ถนน ไฟฟ้า

การพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในมิติด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

เพชรบูรณ์เป็นสังคมเปิด ที่มีความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญา รวมทั้งมีสถาบันทาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สังคมมากมายที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนทั้งชาติ และการที่เพชรบูรณ์เป็นสังคมเปิดนี้เองที่ทำให้ชาวชุมชนสามารถยอมรับความแตกต่างของวัฒนธรรมอื่น และเปิดรับศิลปวัฒนธรรมใหม่ๆได้โดยง่าย ซึ่งส่งผลดีคือ ทำให้เพชรบูรณ์ไม่มีปัญหาความขัดแย้งอย่างรุนแรง หากเมื่อเปรียบเทียบกับเมืองอื่นๆประเทศเพื่อนบ้านแล้ว จะพบว่าสื่อมวลชนทุกประเภทยังมีอิสรเสรีภาพในการนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนอย่างกว้างขวางอีกด้วย ซึ่งเป็นจุดแข็งที่สังคมไทยสามารถใช้โอกาสจากสิ่งที่มีอยู่เหล่านี้ต่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป อาจกล่าวได้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยพัฒนาคนให้คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้ตลอดชีวิตที่เหตุผลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีการเสริมสร้างฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างทุนทางปัญญา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ควบคู่ไปกับการสืบสานประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา และรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

การมีส่วนร่วมของเทศบาลกับชุมชนทางด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

ดังนั้นเพื่อก้าวสู่วิสัยทัศน์และนโยบายของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในการพัฒนาภูมิปัญญาและศิลปกรรมท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางบทบาทของภารกิจด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของเทศบาล ฯ ให้สอดคล้องกับศักยภาพและบทบาทของวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น โดยคนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการวางรากฐานการพัฒนาเป็นสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง มีระบบบริหารจัดการที่ดีในทุกระดับ ขณะเดียวกันมีการใช้ศักยภาพด้านเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมไทยที่มีอยู่เป็นฐานะในการผลิตและบริการ เพื่อเตรียมพัฒนาจังหวัดสู่ความเป็นศูนย์กลางการเรียนการศึกษาและวิทยาการทางด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เข้มแข็งควบคู่ไปกับการพัฒนาจังหวัดด้านต่าง ๆ ที่เป็นจังหวัดให้ความสำคัญทางด้านภูมิปัญญาและศิลปกรรมท้องถิ่น เชื่อมโยงกลุ่มประเทศ ต่าง ๆ โดยอาศัยศักยภาพที่ได้เปรียบของพื้นที่และโครงข่ายบริการพื้นฐานที่พัฒนามากขึ้นแล้ว เป็นสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดเพชรบูรณ์ให้ก้าวตามโลกอย่างรู้เท่าทัน

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์กับชุมชนทางด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นให้ดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วยการมีส่วนร่วม 4 ระดับคือ การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผน การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า

2.1 ร่วมกับชุมชนทางด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อจัดการเรียนการสอนด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นระบบบนพื้นฐานของการสร้างและใช้เครือข่ายทางสังคม

2.1.1 การศึกษาในระบบ สนับสนุนให้ปราชญ์ชาวบ้านมาสอนให้กับผู้สนใจที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตเทศบาลและจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงรวมทั้งการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพจริงในชุมชน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวัฒนธรรมในมิติต่าง ๆ

2.1.2 การศึกษานอกระบบ เทศบาลควรจัดให้มีเครือข่ายการฝึกอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากรในเทศบาล และบุคลากรทั่วไปสร้างความเข้าใจ ในเรื่องบทบาทในการร่วมกันจัดการศึกษา พัฒนาความรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีจากสังคม ภายนอก เพื่อนำกลับมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.1.3 การศึกษาตามอัธยาศัย เทศบาลสนับสนุนการจัดทำศูนย์ข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในหอวัฒนธรรมนครบาลเพชรบูรณ์ ที่มีข้อมูลและกิจกรรมเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของเทศบาลและชุมชน เพื่อสร้างชุมชนทางด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และทัศนศึกษาทางวิชาการ

2.2. ร่วมกับชุมชนในการจัดโครงการ ประชุม สัมมนา และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อจัดทำฐานข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

จากการวิจัยพบว่า การดำเนินงานทางด้านการทำนุบำรุงภูมิปัญญาและศิลปกรรมท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรมีโอกาสแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เป็นเวที (Forum) หรือเป็นพื้นฐานที่สาธารณะ (Public space) หรือโอกาสที่เครือข่ายทางด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถมาพบปะรวมตัวกัน เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน ถกแถลง ข้อมูล แสดงความคิดเห็น คุณค่า อุดมการณ์ ประสบการณ์ ปัญหาการดำเนินงาน ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของเทศบาลและชุมชนทางด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมกัน รวมทั้งเป็นฐานข้อมูลอันเป็นประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน

เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ต้องเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้เครือข่ายมาแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันต้องส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารระหว่างเครือข่ายของชุมชน ทั้งนี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อมั่นในศักยภาพของชุมชน ว่าชุมชนมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ชีวิตที่ถ่ายทอดมาแต่บรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบันการจัดกิจกรรมจะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนพูดคุย เสนอความคิด และประสบการณ์ให้มากที่สุด ทั้งนี้จะได้ให้โอกาสชุมชนได้พัฒนาความรู้ความคิดให้เหมาะสมกับ

สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนและให้เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนเองด้วย โดยเทศบาล ฯ ต้องเป็นเพียงผู้ช่วยส่งเสริมให้เครือข่ายชุมชนได้สื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ อันจะนำมาสู่ความร่วมมือและร่วมกันพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะในประเด็นการพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในมิติภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การจัดนโยบายของเทศบาล ที่มีภารกิจด้านอนุรักษ์ การส่งเสริม สืบสานภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นควรใช้ทุกมิติที่หลากหลายเชื่อมโยงกันในทุกด้าน โดยมีเนื้อหาที่เป็นการบูรณาการนำ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ความรู้จากหลายสาขาเชื่อมโยงความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ส่งเสริมความคิดริเริ่มและการทำงานอย่างมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความสัมพันธ์กันอย่างจริงจัง โดยคำนึงถึงทรัพยากรในท้องถิ่น ที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยความสันติสุข

2. เนื่องจากภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อให้เกิดความเจริญ งอกงามทางจิตใจ ความเจริญงอกงามทางสังคม และความเจริญงอกงามทางวัตถุ ซึ่งการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมจะทำให้คนในสังคมมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ซึ่งจะก่อให้เกิดอารยธรรมแห่งมนุษย์ชาติทั้งมวลร่วมกันดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นพลังของสังคมทางภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ จิตใจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นเทศบาลจึงควรกำหนดนโยบายการพัฒนาจังหวัดด้วยกลยุทธวัฒนธรรมเชิงรุก โดยใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ส่งเสริมคุณค่าของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นอันหลากหลาย ส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น กระจาย รายได้และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมศักดิ์ศรีชุมชนท้องถิ่น สิทธิและเสรีภาพแห่งความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นการเสริมสร้างวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะหน่วยงานภาคปฏิบัติ

1. นโยบายทางการศึกษาของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ต้องให้จริงจังกับการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ให้สามารถทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ สืบสาน และสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ อนุรักษ์ สืบสาน และพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ให้มีทางเลือกที่หลากหลาย โดยต้องจัดการศึกษาให้มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชุมชนเข้ากับความรู้สมัยใหม่มากกว่ามุ่งเน้นเนื้อหาความรู้สำเร็จรูปเป็นหลัก

2. การพัฒนาโดยใช้มิติทางภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในการพัฒนาควรคำนึงถึงว่า ชุมชนเป็นเจ้าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม ชุมชนสามารถก่อเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ เพราะชุมชนที่มีพื้นฐานความเอื้ออาทร การช่วยเหลือ และความสามัคคีที่เป็นมรดกตกทอดกันมานาน การรวมตัวของชุมชนเป็นการรวมตัวตามแนวนอนไม่ใช่แนวตั้งทำให้สมาชิกในชุมชนมีฐานะเท่าเทียมกัน ดังนั้นหน่วยงานของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ที่เกี่ยวข้องควรเป็นผู้สนับสนุนมากกว่าเป็นผู้ควบคุมชุมชน

การพัฒนาเทศบาลเมืองในมิติการเมืองเพชรบูรณ์การปกครอง
การประเมินคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์

ผลการประเมินคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเพชรบูรณ์ในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ทั้งสิ้น 17 ชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 100 คน โดยการการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เพื่อสอบถามความพึงพอใจในการให้บริการของเทศบาลเพชรบูรณ์ 6 ด้าน คือ ด้านสาธารณูปโภค ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ด้านการให้บริการด้าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ต่างๆ และด้านการบริหารงานของผู้บริหาร โดยผลการประเมินพอสรุปได้ว่า ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในการให้บริการของเทศบาลทั้ง 5 ด้าน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า เทศบาลเพชรบูรณ์มีคุณภาพในการให้บริการอยู่ในระดับดี และเป็นที่ยอมรับของประชาชน

อย่างไรก็ตามประชาชนได้เสนอแนะถึงปัญหา และคำแนะนำในการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ไว้หลายประเด็น ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการให้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ระดับของคุณภาพการบริการแก่ประชาชนของเทศบาลอยู่ในระดับที่ดีมากยิ่งๆขึ้นไป และจำเป็นอย่างยิ่งที่ เทศบาลจะต้องอาศัยศักยภาพและความสามารถของคณะผู้บริหารเทศบาล ข้าราชการเจ้าหน้าที่และบุคลากรเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ทุกคน เพื่อพัฒนาระบบบริหารและบริการให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ หน่วยงานและองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลทั้งในระดับบนและระดับเดียวกัน ตลอดจนประชาชนชาวเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ทุกท่าน ควรต้องให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมกับเทศบาลเพื่อพัฒนาระบบบริหารและการให้บริการของเทศบาลและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่องและจริงจังต่อไป

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

การดำเนินงานอบรมธรรมาภิบาลในกลุ่มประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการมีธรรมาภิบาลให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ และเพื่อเปิดช่องทางให้ประชาคมเมืองเพชรบูรณ์ได้มีส่วนร่วมในการสร้างธรรมาภิบาล รวมทั้งการริเริ่มกระบวนการติดตั้งและดำเนินการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเป็นกลไกสำคัญ เพื่อให้ประชาชนในภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำร่างข้อเสนอในการสร้างและดำรงธรรมาภิบาลดังสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์องค์รวม

เทศบาลเพชรบูรณ์มุ่งพัฒนาสู่การเป็นประชาคมเมืองที่อยู่รวมกันอย่างเป็นสุข เสมอภาคและสมดุล โดยทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งเยาวชนคนรุ่นใหม่มีสำนึกสาธารณะ ยึดมั่น และถือปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้าน เมือง และสังคมที่ดี

2. วัตถุประลงค์เฉพาะด้าน

2.1 ภาครัฐ

เสริมสร้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตย บริหารกิจการบ้านเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เปิดเผย เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ เติบโตอย่างเข้มแข็ง เข้ามามีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม และผลประโยชน์สาธารณะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.2 ภาคเอกชน

ประกอบการธุรกิจโดยสุจริต เคารพในกติกา ตรงไปตรงมา รู้จักการจัดการ จัดสรรทรัพยากรอย่างรู้ค่า และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกันต่อกิจการ และส่วนรวม

2.3 ภาคประชาชน

ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเป็นพลเมือง ดำเนินงานกิจการสาธารณะโดยการมีส่วนร่วม และรวมกลุ่ม เป็นการสร้างพลังในการ ตรวจสอบ และกำกับดูแลภาคส่วนต่างๆ ในสังคมในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนาให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง และเสมอภาค

2.4 ระดับเยาวชน

มีสำนึกสาธารณะกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีเหตุผล รู้จักเรียนรู้ แยกแยะ และเปิดรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง รู้รักษ์สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีวินัย ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน เป็นคุณธรรมพื้นฐานประจำใจ

3. ปัจจัยที่สนับสนุนการติดตั้งและธำรงธรรมาภิบาล

ทุกภาคส่วนในประชาคมเทศบาลเพชรบูรณ์ต้องร่วมกันสร้างปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนการสร้างเสริมธรรมาภิบาล ได้แก่ การเสริมสร้างความเข้มแข็ง (Empower) สำนึกสาธารณะ (Public Mind) และ การเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างภาคส่วน (Partnership)

การวางแผนและการพัฒนาระบบงานเทศบาล

มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ เรื่องการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการให้บริการที่ดี และเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลเพชรบูรณ์ เพื่อให้มีความพร้อมกับจะเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องที่จะเกิดขึ้น โดยอาศัยการวางแผนล่วงหน้า รวมทั้งการริเริ่มการพัฒนาระบบงานเทศบาลให้มีขีดความสามารถสูง และมีระบบการให้บริการที่เป็นเลิศ

คณะผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดกิจกรรมการประชุมปฏิบัติการมาใช้ เพื่อสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานในเทศบาล และจัดทำผลสรุปเป็นร่างข้อเสนอการพัฒนาระบบงานเทศบาลและบริการที่เป็นเลิศ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์องค์รวม

เทศบาลเพชรบูรณ์พัฒนาสู่การเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถเข้มแข็ง (High-performance) โดย

1.1 มีระบบการดำเนินงานที่คล่องตัว รวดเร็ว เป็นอัตโนมัติ (Self-organize) และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า (Efficiency) แต่ได้ผลลัพธ์ (Result) เป็นไปตามภารกิจ

1.2 มีระบบการให้บริการที่เอาใจใส่ มีน้ำใจ (Service-mind) และตอบสนองต่อผู้รับบริการให้เกิดความพึงพอใจและความไว้เนื้อเชื่อใจ (Best Quality Service)

1.3 มีระบบการบริหารจัดการและโครงสร้างที่โปร่งใส (Transparency) และทันสมัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ขับเคลื่อนโดยทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ (Competency) และทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็ง (Teamwork) บนพื้นฐานของการเรียนรู้ (Learning) และเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Continuous-Improvement) เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศ (Excellence)

2. วัตถุประสงค์เฉพาะด้าน

2.1 การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน

เทศบาลมีการจัดกระบวนการทำงานให้กระชับ ลดขั้นตอน ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยคำนึงถึงผลงาน พัฒนาสู่การเป็นระบบงานที่มีความรวดเร็ว ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

2.2 การพัฒนาคุณภาพการให้บริการ

เทศบาลมีการจัดกระบวนการบริการให้มีความใกล้ชิด เปิดเผย และยึดถือผู้รับบริการเป็นสำคัญ พัฒนาสู่การเป็นระบบการบริการที่เป็นเลิศ มีความสะดวก มีคุณภาพ ตรงต่อความต้องการของผู้รับบริการ และไว้วางใจ เชื่อถือได้

2.3 การสร้างสมรรถนะองค์การ

เทศบาลมีระบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรสารสนเทศที่เหมาะสม และมีบูรณาการกับโครงสร้างองค์การและกระบวนการบริหารที่มีความสามารถในการเรียนรู้ ปรับตัวเข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

3. การประเมินผลในฐานะองค์ประกอบสำหรับตรวจสอบความก้าวหน้าและสนับสนุนผลสำเร็จ

เทศบาลมีการพัฒนาระบบการติดตามความก้าวหน้า และการประเมินผลที่มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม ให้ความสำคัญกับมิติที่หลากหลายและสมดุล พร้อมทั้งมีการนำผลไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้การบริหาร การดำเนินงานและการให้บริการไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ได้

การพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในมิติสุขภาพอนามัย

จากการศึกษาสำรวจและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้าน การเจ็บป่วยและภาวะสุขภาพอนามัยของประชาชน ซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนทั้ง 17 ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ พอสรุปได้ว่า ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนเป้าหมาย ได้เคลื่อนไปสู่สภาพการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บที่สามารถป้องกันได้ เช่น โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน และไขมันในเลือดสูง นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า อัตราเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในเขตเมือง ได้นำมาสู่ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยที่มีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ได้แก่ อัตราการเจ็บป่วยด้วย โรคปวดเมื่อย ปวดข้อ และโรคชรา สำหรับภาวะการเจ็บป่วยด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากเชื้อโรคและภาหะนำโรค ส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์กันกับ สภาพแวดล้อมในชุมชน เช่น การมีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายกับอัตราการแพร่ระบาดของโรค การเจ็บป่วยด้วยไข้หวัดและโรคทางเดินหายใจในช่วงฤดูฝนและฤดูหนาว เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กล่าวได้ว่า กลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชนทั้ง 17 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบด้วย ผู้สูงอายุที่พิการทุพพลภาพ ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแล และผู้สูงอายุที่มีปัญหาความเครียดและการปรับตัว นอกจากนี้ ได้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และขับขี่รถมอเตอร์ไซค์ด้วยความเร็ว เสียงดัง และก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของชาวชุมชนคนอื่น

สำหรับระบาดวิทยาทางสังคมที่พบในชุมชน จะเห็นได้ว่า ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพอนามัยในกลุ่มประชาชนบางกลุ่ม ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลในลักษณะที่มีความเฉพาะเจาะจงเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มเด็กและเยาวชน เป็นต้น ดังนั้น การจัดให้มีกิจกรรมเพื่อป้องกันและส่งเสริมสุขภาพให้แก่ อสม. ของชุมชนแต่ละชุมชน ผ่านเทคนิคการพัฒนาที่หลากหลายจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกระทำอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ได้แก่ เทคนิคการปฏิบัติการแบบกลุ่มสัมภาษณ์เจาะลึก (Focus Group Technique) การอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และเทคนิคการส่อสารสาธารณะและการรณรงค์เพื่อประชาสัมพันธ์

กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของชาวชุมชน

จากการวิจัยทำให้ได้ทราบว่า ข้อจำกัดของความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการชุมชนและ อสม. ในบางชุมชนเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาสุขภาพอนามัยของคนในชุมชนเมือง เพราะ กรรมการอสม. เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในด้านสุขภาพนามัย ดังนั้น การจัดเวทีหรือพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และมีกิจกรรมทางสุขภาพ เพื่อสร้างสำนึกด้านสุขภาพแบบองค์รวมให้เพิ่มมากขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมาก

ในส่วนของการรณรงค์ด้านส่งเสริมสุขภาพในรอบปีที่ผ่านมา คณะผู้วิจัยใช้รูปแบบของการสื่อสารสาธารณะ (Public Communication Techniques) เพื่อกระตุ้นให้ชาวชุมชนตระหนักในอันตรายและภาวะความเสี่ยงของโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มของโรคและอาการเจ็บป่วยที่ป้องกันได้ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ชาวชุมชนทั้ง 17 ชุมชน ตระหนักในพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึงประสงค์ ผ่านการให้ความรู้ การสร้างความเข้าใจ และการรณรงค์ให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพในโรคที่พบว่ามีการเจ็บป่วยมากและเป็นปัญหาด้านสุขภาพของคนในชุมชนได้แก่ โรคไข้เลือดออก โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ยาเสพติด และอุบัติเหตุ นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังมีการรณรงค์เพื่อให้คนในชุมชนหันมาให้ความสำคัญกับการดื่มเครื่องดื่มสมุนไพร ที่ผลิตโดยมะขาม มากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ควรต้องมีการพัฒนามาตรฐานการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่มสมุนไพรให้มากขึ้น

โดยสรุป จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ในมิติสุขภาพอนามัย ควรมุ่งเน้นการรณรงค์และการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อสร้างเสริมสำนึกด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการป้องกันอาการเจ็บป่วยที่ไม่พึงประสงค์มากกว่า การมุ่งรักษาเยียวยาอาการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น เพราะกลุ่มของโรคที่พบ เป็นกลุ่มอาการเจ็บป่วยและโรคที่หากปล่อยให้เกิดขึ้น จะทำให้เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ต้องสูญเสียงบประมาณในการรักษาเยียวยาจำนวนมหาศาล และอาจทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเมืองต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประกอบด้วยการติดตามการประยุกต์ใช้ (ร่าง) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ภายในองค์กร ซึ่งพบว่า เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ยังไม่ได้นำ (ร่าง) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ไปพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับศักยภาพขององค์กร หรือประยุกต์ใช้ร่วมกับแผนพัฒนาเทศบาลทั้งในระยะสั้นและระยะกลางแต่อย่างใด ซึ่งอาจเนื่องมาจากปัญหาและอุปสรรค คือช่วงเวลาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ไม่สอดคล้องกับการนำ (ร่าง) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ไปพิจารณาและประยุกต์ใช้ ปัญหาการขาดกลุ่มผู้รับผิดชอบ (Working Group) ในการนำ (ร่าง) แผนฯ ไปใช้ และปัญหาบุคลากรในองค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการการพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ สามารถพัฒนาได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ควรพิจารณาดำเนินการตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

1. นายกเทศมนตรีและคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ควรเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการพิจารณากำหนด และ/หรือจัดทำประกาศแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ อย่างเป็นทางการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาของบุคลากรในองค์กรทุกคน

2. จัดหากลุ่มผู้รับผิดชอบ (Working Group) ในการดำเนินการศึกษาพิจารณาแปลงแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ สู่แผนพัฒนาเทศบาล (แผนประจำปี และแผน 3 ปี) และติดตามประเมินผลการนำแผนสู่การปฏิบัติ

3. จัดตั้งหน่วยงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ เพื่อใช้เป็นหน่วยในการปฏิบัติการหรือรับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผนฯ

4. จัดหาผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในองค์กร เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา

5. พัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ให้มีความรวดเร็วและทันสมัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved